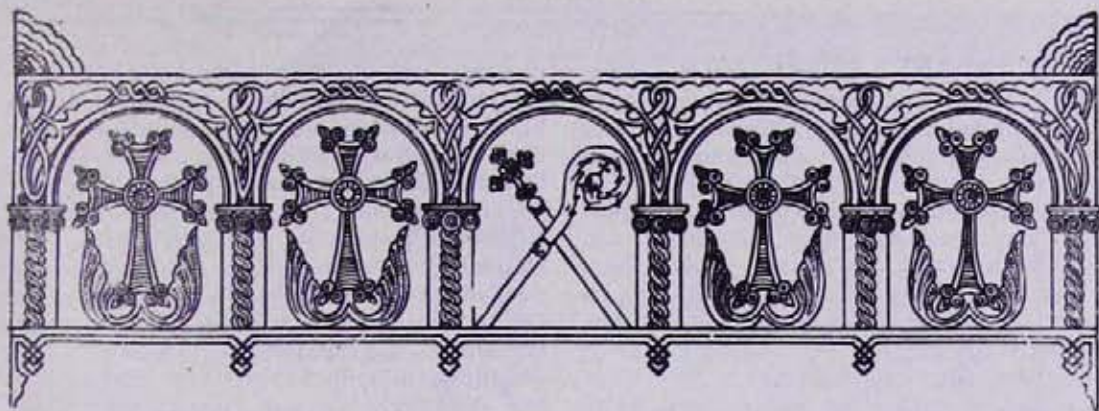

ԳՐԻԳՈՐ ԳՅՈՒԼՅԱՆ

Տ. ՀԱՅԿԱԶՈՒՆ ԱՐՔԵՊԻՍԿՈՊՈՍ ԱՐԲԱՀԱՄՅԱՆԻ ՊԱՅԾԱՌ ՀԻՇԱՏԱԿԻՆ

Թեև դժվար է հավատալ, բայց փաստ է, անողորք փաստ: Չկա այլևս մեր սիրելի սրբազանը: Մեզնից ընդմիշտ հեռացավ մեր բարեկամը, մեր հարազատը, մեր սիրելին: Մեզնից հեռացավ այն պայծառ հոգևորականը, որ ավելի քան տասնհինգ տարի վանքը լցրեց իր հմայքով, իր անսահման նվիրումով, իր ծառայական ոգով:

Թոչունի նման թուր-գնաց սրբազանը, գնաց՝ առանց ազդանշանի, առանց նախապես մեզ պատրաստելու վշտի անողորք հարվածներին: Վիշտը այսօր բռնել է մեր կողողից, սեղմում է: Չգիտենք՝ ինչ է կատարվում մեզ հետ. ժամ առ ժամ խորանում է կսկիծը, ակնհայտ է դառնում կորստի մեծությունը: Մեզ համար դժվար է հաշտվել այն մտքի հետ, որ սրբազանը մեզ հետ չէ, մեզ հետ չի լինելու: Էլ չենք տեսնելու նրան՝ սև կամ սպիտակ կապա հագած վանքի բակում զբոսնելիս. էլ չենք տեսնելու նրան՝ բարի ժպիտը դնքին՝ բանվորների մոտ, զրասենյակում, հոգևոր ճեմարանի ուսուցչարանում, Մայր տաճարում: Էլ չենք տեսնելու նրան՝ Ամենայն Հայոց Հայրապետի կողքին բազմած՝ Նրա հետ զարդարելու համար մեր հավաքություններն ու մեր հանդիսությունները: Կարծես երազ էր, ցնդեց. անցավ ու գնաց: Պակասեց միայն մի հոգի. բայց կարծես մի պահ վանքը դատարկվեց: Այնքան հզոր էր Հայկազուն սրբազանի անձնական հմայքը:

Տասնհինգ տարի առաջ նա այստեղ եկավ

հեռու Երուսաղեմից. եկավ՝ Ամենայն Հայոց Հայրապետի առաջին իսկ կոչին և միշտ մնաց Նրա կողքին: Ծառայեց առանց սակարկության: Գնաց այնտեղ, որտեղ նրան կանչում էր պարտականությունը: Ծառայեց խոնարհությամբ, սրտի հոժարությամբ: Գանգատ չունեց, տրտունջ չունեց. կատարում էր միայն իր պարտքը՝ ծառայության մեջ փնտրելով ու գտնելով իր վարձատրությունը:

Հայկազուն արքեպիսկոպոսը Հայաստանյայց առաքելական տուրք եկեղեցու առաքելատիպ հոգևորականներից մեկն էր՝ սնված նրա ժողովրդասիրական ավանդություններով, ճշմարիտ, պայծառ հայրենասիրությամբ: Ծնողներից որք՝ հայկական արմավիրքը նրան թրծել էր իր կրակների մեջ: Նա ամրակազմ էր, համառ էր և անընկուն: Նա տեսել էր հայկական գողգոթան, ուստի և անսահմանորեն սիրում էր մեր այս հայրենի մի կտոր հողը:

Հայկազուն սրբազանը աշխարհ տեսած մարդ էր. եղել էր բազմաթիվ երկրներում, բայց երբեք, երբեք նրան չէր հրապուրել, չէր հրապուրում օտար դահլիճների փառափանքությունն ու շքեղությունը: Նա կարոտում էր Հայաստանին, սիրում էր նրա օդն ու ջուրը, լուսավոր ներկան: Նա սիրում էր մեր կիսակործան վանքերի, տաճարների խոտոդ լոռությունը: Սիրում էր մեր սրբավայրերի մամուկալած քարերը:

Հայկազուն սրբազանը արտակարգորեն

համեմատ էր. մեծ էր նա իր խոնարհությամբ, սրտի անապատ քարությամբ, վարակիչ կենսորախոնարհությամբ, պայծառ լավատեսությամբ: Մարդահանությունն ու արծաթասիրությունը երբեք չկարողացան տեղ գտնել նրա վարքի մեջ: Նա խորշում էր ստից, կեղծիքից, ստորաքարշությունից: Մամուկան երբեք չկարողացավ գերելարել նրան: Բաց էր նրա դուռը, բաց էր նրա սեղանը, բաց էր նրա քսակը, բաց էր նրա սիրտը: Նա կիսում էր հացը բոլորի հետ: Բացառիկ էր սրբազանի հյուրասիրությունը:

Հայկազուն սրբազանը վանքի բարի ոգին էր. նախանձ չուներ, թշնամի էր խոսվության: Ուր գնում էր, հետը տանում էր խաղաղություն, սեր և համերաշխություն: Նա Ամենայն Հայոց Հայրապետի առաջին գործակիցն էր և Նրա անդասալիք զինվորը: Ծառայում էր սիրով, անսահման նվիրումով:

Հայկազուն արքեպիսկոպոսի մահվամբ՝ մեծ է մեր կորուստը, և անմխիթար՝ մեր

վիշտը: Բայց մենք մխիթարվում ենք նրանով, որ նա պայծառ հիշատակ թողեց: Մարդ եկավ ու մարդ գնաց այս աշխարհից: Պատվով, արժանապատվությամբ անցավ իր անապարհը: Մահը կարող է խորտակել միայն ինչ նյութական է, ինչ կորնչական: Մահը չի կարող խորտակել գեղեցկությունը, գերեզմանել ճշմարտությունը: Հայկազուն սրբազանը ապրող, կենդանի ճշմարտություն էր, ճառագայթող մի ոգի, որ սնվում էր հազարամյակների պատմություն ունեցող մեր ժողովրդի ակունքներից: Մենք երբեք, երբեք չենք մոռանա մեր սրբազանին: Մեր հիշողության տախտակից երբեք չի ջնջվի նրա պայծառ անունը: Մենք՝ ճեմարանի դասախոսներս, սրբությամբ կշարունակենք նրա կրթական-դաստիարակչական գործը, որ ճշմարիտ ժողովրդասիրության, ճշմարիտ հայրենասիրության և ճշմարիտ եկեղեցասիրության պայծառ օրինակ էր:

Խունկ ու արցունք և օրհնություն նրա պայծառ, անթառամ հիշատակին:

